

Úmluva o právech dítěte

Úmluva o právech dítěte (Convention on the Rights of the Child) je [mezinárodní konvence](#) stanovující občanská, politická, ekonomická, sociální a kulturní [práva dětí](#). Dodržování úmluvy kontroluje [Výbor pro práva dítěte OSN](#) (Committee on the Rights of the Child). Byla přijata [Valným shromážděním OSN 20. listopadu 1989](#). Ratifikovalo ji 193 států. Upravuje například uznávání [osvojení](#).

Práva dítěte

- právo na [život](#)
- právo na [jméno](#)
- právo poznat své [rodiče](#) a být jimi vychováván
- svoboda projevu a svobodný přístup k [informacím](#)
- svoboda [myšlení](#) a náboženského vyznání
- svoboda sdružování a pokojného shromažďování
- právo na ochranu [soukromí](#)
- právo na ochranu před [násilím](#), ponižováním a [vykořisťováním](#)
- právo na zajištění ochrany a pomoci poskytované státem, pokud je dítě zbaveno rodinného prostředí
- duševně nebo tělesně postižené děti mají právo prožít plný a řádný život
- právo na ochranu zdraví a využívání zdravotnických zařízení
- právo na výhody [sociálního zabezpečení](#)
- právo na [životní úroveň](#) potřebnou pro jeho rozvoj
- právo na vzdělání
- právo na používání vlastního [jazyka](#)
- právo na odpočinek a volný čas
- právo na ochranu před nebezpečnou prací

Povinnosti státu

Stát musí přijmout opatření

- ke snížení [dětské úmrtnosti](#)
- k zajištění lékařské pomoci dětem
- k zajištění odpovídající péče [matce](#) před [porodem](#)
- k rozvoji zdravotní osvěty
- k poskytování pomoci rodičům se zabezpečením životních podmínek dítěte
- k zajištění bezplatného [základního vzdělání](#) pro všechny děti
- k zajištění podpory středního vzdělání, které je buďto bezplatné, nebo je dítěti v případě nutnosti poskytnuta finanční pomoc
- k zajištění poradenské služby v oblasti vzdělání a profesní přípravy
- k zajištění ochrany před užíváním [narkotik](#)
- k zajištění ochrany před sexuálním [vykořisťováním](#) ([prostituce](#), dětská [pornografie](#) apod.)
- k zabránění [únosů](#) a obchodování s dětmi
- k ochraně dětí před [mučením](#), omezování osobní svobody
- k zákazu [trestu smrti](#) vztahujícímu se na nezletilé

- k tomu, aby děti, které byly zadrženy pro [trestný čin](#), byly zadrženy po nejkratší nutnou dobu a to odděleně od dospělých, a aby se jim dostalo právní pomoci
- k tomu, aby se děti do 15 let neúčastňovaly válečných akcí
- k podpoře začleňování dětí, se kterými bylo nelidsky zacházeno
- ke stanovení věkové hranice pro vstup do zaměstnání a délky pracovní doby nezletilých.

Další zásady

- [Rodiče](#) mají zodpovědnost
  - za výchovu dítěte
  - za zabezpečení životních podmínek potřebných pro rozvoj dítěte
- Dítěti, které žádá o postavení [uprchlíka](#), musí být poskytnuta [humanitární pomoc](#)
- [Výchova](#) dítěte má
  - směřovat k rozvoji [talentu](#) a schopností dítěte a přípravě na zodpovědný život
  - posilovat úctu k [lidským právům](#), vlastní [kultuře](#) a [jazyku](#) a k [životnímu prostředí](#)

Výbor pro práva dítěte

[Výbor pro práva dítěte](#) je založen na základě Čl. 43. Skládá se z 10 členů "vysokého morálního charakteru a uznávaných schopností". Jsou voleni tajně na 4 roky (každé dva roky se volí polovina členů), každý stát může navrhnout jednoho kandidáta.